

MÅLRETTEDE ARBEJDSPLANER

Kontekst

På Lundskolen har lærerne Helle Sejer Damkjær og Ditte Thommesen siden 2009 udviklet en metode at organisere undervisningen på, som er styret efter differentierede læringsmål og løbende evaluering i matematik og i fysik/kemi. Metoden består af målrettede arbejdsplaner, der tager udgangspunkt i læringsmål for et forløb. Arbejdsplanerne fungerer samtidig som et arbejdsredskab for eleverne.

Arbejdsplanerne har ændret sig en del fra de første udgaver og til nu. Ønsket er hele tiden at optimere planerne, så den faglige udvikling og læring er så stor som muligt hos den enkelte elev.

Fremgangsmåde

Vi, Helle og Ditte, beskriver indholdet i arbejdsplanen efter den struktur, der beskrives nedenfor.

Fagligt tema:

Valget af det faglige tema følger årsplanen og de angivne undervisningsmål (trinmål i nuværende form). Af årsplanen fremgår det også, om der er nogle særlige opmærksomhedspunkter i forhold til sidste gang eleverne arbejdede med netop dette tema.

Læringsmål:

Ud fra undervisningsmålene opstiller vi de læringsmål, eleverne skal arbejde med i forløbet. Vi differentierer læringsmålene i tre kategorier A, B og C således, at (A) er det letteste og (C) det sværeste.

Det er vigtigt, at der er læringsmål inden for alle tre kategorier opdelt på færdigheder, viden og kompetencer. Når eleverne arbejder med aktiviteterne på arbejdsplanen, skal de forholde sig til og notere ned, hvilke af læringsmålene der har været i spil i netop denne aktivitet/opgave.

MÅLGRUPPE

Matematik 6.-9. klasse

Fysik/kemi 7.-9. klasse

FORMÅL

At differentiere undervisningen gennem differentierede læringsmål.

At undervisningsaktiviteter er styret og organiseret efter læringsmål i samarbejde med den enkelte elev.

At evaluere på læringsmålene undervejs i og ved afslutning på et forløb.

Begreber:

De faglige nøglebegreber, som er i spil i temaet, listes op. Eleverne skal efter endt aktivitet forholde sig til og notere, hvilke begreber der har været i spil. Begreberne kan være differentierede, så det er ikke alle elever, der arbejder med de samme begreber.

(I eksemplet på arbejdsplanen, som findes [her](#), er der ikke sat begreber på. Det er netop en af evalueringsformerne i dette forløb, at eleverne selv skal liste nøglebegreberne op.)

Evaluerings-

Her beskriver vi, hvordan forløbet bliver evalueret undervejs og til sidst. Der anvendes forskellige evalueringsformer, fx test, karakterer og procesvurdering fra læreren, der undervejs vurderer i hvilket omfang eleverne opfylder læringsmålene – samt guider dem i opgaveløsningen. Slutprodukterne i form af oplæg, plakater og andre produkter, dokumenterer i sig selv, om læringsmålene med opgaverne er opfyldt.

På baggrund af evalueringen af resultaterne udarbejder læreren et notat til brug for planlægning af næste gang det faglige tema er på undervisningsplanen.

Andet:

Formålet: Det overordnede formål med forløbet skal beskrives, jf. årsplanen.

Ugeopgaver: Eleverne har ikke lektier for fra gang til gang, men i stedet har de en ugelektie.

Faglig læsning: En beskrivelse af hvilket fokus der er på faglig læsning i dette tema.

Færdighedsregning: Sideløbende med de faglige temaer arbejder eleverne med færdighedstræning. Eleverne skal i arbejdsplanen kunne se, hvad de skal arbejde med i denne periode.

Den generelle arbejdsplan:

Når ovenstående er på plads, udvælger vi de aktiviteter og opgaver, som eleverne skal arbejde med for, at læringsmålene opfyldes. For hver aktivitet opstilles, hvilke mål der arbejdes med. På den måde sikrer vi, at der er aktiviteter til alle læringsmålene. Vi finder opgaver og aktiviteter i forskellige matematikbøger (nye matematikbøger fra 6.-9. klassetrin), på nettet, og vi formulerer også nogle gange selv opgaver. Disse kaldes arbejdskort, AK.

RESULTATER

Arbejdet med arbejdsplaner har gjort, at vores fokus er blevet flyttet fra aktiviteter til læringsmålene.

Der mere tid til eleverne i undervisningen. Læringsmålene og aktiviteterne er differentieret hvilket betyder, at vi i langt højere grad end før "rammer" eleverne inden for deres nærmeste udviklingszone. Det betyder, at der ikke er så mange som før, som enten ikke forstår hvad de skal, eller som har forstået det for længe siden og har været færdige i lang tid.

Eleverne er blevet bevidste om, hvad de skal lære. Hvis vi fx har sat en aktivitet ind, hvor læringsmålet ikke er tydeligt, siger eleverne, at de altså ikke synes, at den passer på nogle af læringsmålene.

På det sidste er vi begyndt at inddrage flipped class-room: Vi finder små videosekvenser på nettet, hvor der bliver vist og forklaret. De sættes ind i arbejdsplanen, og eleverne kan hele tiden vende tilbage til sekvenserne, hvis de har brug for at se det en gang mere.

Nu har vi den generelle arbejdsplan med læringsmål, begreber og aktiviteter for alle niveauerne (A, B og C). Hvis der ikke står et bogstav, er det til alle. Det kan også være den samme opgave, der står der tre gange, men i arbejdsplanen kan man se, at der er forskellige krav til, hvordan den skal løses. Til sidst laver vi den generelle arbejdsplan om til tre arbejdsplaner A, B og C. På A-arbejdsplanen har vi fjernet alle de mål, begreber og aktiviteter, som ikke er til dette niveau.

Elevernes arbejde med arbejdsplanen:

Der er flere måder, eleverne kan vælge, hvilken arbejdsplan de skal arbejde med. Der kan eksempelvis være et kort oplæg fra læreren i forhold til, hvilket tema vi skal i gang med, og hvad det er man skal lære og kunne på forhånd. Efter dette oplæg beslutter eleven i samarbejde med læreren, om han skal have en A, B eller C-arbejdsplan.

Eleven kan også få en test, som tester læringsmålene. Testens resultat afgør, hvilken arbejdsplan eleven skal arbejde med. Det er selvfølgelig altid muligt at skifte arbejdsplan undervejs.

Eleverne arbejder for det meste sammen to og to, sammensat sådan, at begge med den samme arbejdsplan. De skifter makker hver gang, de skal have et nyt tema.

Eleverne udfylder selv de begreber, de skal arbejde med, hvilket de evaluerer på løbende. Når eleverne har lavet et punkt på arbejdsplanen, skal de reflektere over, hvilke læringsmål, de har øvet. Hvis en elev undervejs viser at mestre et eller flere af læringsmålene, skal disse punkter springes over på arbejdsplanen. For at kunne dette, bliver de nødt til at forholde sig til aktiviteten i forhold til, hvilket læringsmål der arbejdes med.

Når et punkt på arbejdsplanen skal godkendes af læreren, sker det ved, at læreren skriver under på arbejdsplanen. På den måde sker der en forløbende vurdering af, om eleven arbejder målrettet med opgaverne og dermed med at nå læringsmålene for temaet. Elevernes produkter dokumenterer også, i hvilket omfang læringsmålene er opfyldt.

EVALUERENDE CITATER

"Jeg oplever, at der er flere elever, der er klar over, hvad det er for et fagligt emne, vi arbejder med i et forløb, og hvilke krav der er til deres læring."

"Jeg oplever, at langt de fleste forældre udtrykker tilfredshed med, at målene og aktiviteterne bliver differentierede. Arbejdsplanerne lægges digitalt, så forældrene har mulighed for at se dem. Det er dog ikke mit indtryk, at ret mange forældre ser arbejdsplanerne."

"I forhold til om eleverne får lavet deres ugelektier, så er billedet nok nogenlunde det samme, som det er med lektier fra dag til dag. Nogle elever har altid styr på deres lektier, nogle har aldrig, og nogle glemmer ind imellem deres lektier."

Ditte Thommesen, lærer

Overordnet vurdering

Arbejdsplanerne er en rigtig god måde at organisere vores forberedelse af undervisningen. Vi mødes og formulerer læringsmålene i fællesskab, hvorefter arbejdet med at finde aktiviteterne uddelegeres.

Gevinster og anbefalinger

- Det er en fordel at have en teammakker, man kan diskutere læringsmålene med.
- At opsætte læringsmål og koble aktiviteter på i en arbejdsplan giver et rigtig godt overblik over, hvorfor, hvad og hvordan der skal arbejdes med i et forløb - og hvordan der skal følges op på det.
- Det er en rigtig god idé, at formulere læringsmålene som tegn (fra SMTTE-modellen). Tegn er gør det lettere at evaluere, idet tegnene udgør evalueringskriterierne.

Udfordringer

- Det er tidskrævende at udarbejde arbejdsplanerne.
- Det er svært at genbruge en arbejdsplan fuldstændig fra et foregående år. Det er hele tiden nødvendigt med justeringer, da eleverne og klassernes forudsætninger er forskellige.
- Det er en udfordring at sikre dokumentationen i forhold til de læringsmål, der knytter sig til viden og kompetencer.

En mulighed kan være i højere grad at inddrage teknologien ved fx, at elevernes forklaringer eventuelt filmes eller optages for efterfølgende at blive gemt.

Det er endvidere helt oplagt at dokumentere gennem en digital portefølje, se eksemplet herom.

KILDER OG INSPIRATION

Find eksempel på en generel arbejdsplan for et matematikforløb med titlen "1, 2 og 3 dimensioner" målrettet 8. klasse [her](#)

Læs evalueringsrapport fra EVA om undervisningsdifferentiering [her](#)

Relaterede eksempler og anbefalinger:

Eksempel: Digital portefølje

Eksempel: Progressionssamtale

Eksempel: Elevernes skriftlige selvsvurdering

Anbefaling: Brug SMTTE til fokus på læring